

ความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

Needs Assessment Effective educational management of General Buddhist Schools Area 7¹

พระครูวินัยธรวรวุฒิ เตชธมโม, พระปลัดฮอนด้า วาตสัทโท,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Phrakhruwinaithon Worawuth Techathammo, Phrapalad Honda Vatasatdho,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 โดยใช้รูปแบบ วิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 174 รูป/คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความ ต้องการจำเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้านและทุกประเด็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนามาก่อน ซึ่งพิจารณา จากค่า PNI ได้ดังนี้ 1.ด้านความพึงพอใจของบุคลากร 2.ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3.ด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน 4.ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม 5.ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน 6.ด้านการปรับเปลี่ยนและ พัฒนาโรงเรียน

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น,การบริหารจัดการศึกษา,ประสิทธิผล,โรงเรียนพระปริยัติธรรม

¹ ได้รับบทความ: 02 มกราคม 2567; แก้ไขบทความ: 15 กุมภาพันธ์ 2567; ตอรับตีพิมพ์: 31 มีนาคม 2567

Abstract

This research aims to study the current situation, desired situation and necessary needs, assess the effective educational management strategies of the Buddhist Studies School, General Education Department, Area 7. The research methodology used was a combination of quantitative and qualitative research. The research instruments included a questionnaire and an assessment form for suitability, feasibility, and usefulness. Quantitative research, the sample group consisted of 174 school administrators and teachers. The statistics used were mean, standard deviation, frequency, and percentage. The research results found that current conditions, desired conditions and the necessity for effective educational management of the Buddhist Studies School, General Education Department, Area 7, had an average value of desired conditions higher than the current conditions in every aspect and every issue, with the overall level being at the highest level. When ranked according to the importance of urgent needs that need to be developed first, which is considered from the PNI value as follows: 1) personnel satisfaction 2) learning organization 3) Academic achievement 4) Atmosphere and environment 5) Student characteristics 6) School adjustment and development

Keywords: Needs Assessment, Educational management, effectiveness, Buddhist Schools

1.บทนำ

การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นเรื่องที่ท้าทาย เนื่องจากต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียน "กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา" จึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม กลยุทธ์ที่ดีช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของโรงเรียน วางแผนพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมบุคลากร และใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความร่วมมือกับชุมชน และปรับตัวให้ทันกับแนวโน้มใหม่ ๆ ของการศึกษา เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 4 ได้

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

กำหนดว่าการศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้หรือความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสื่อสารทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้กำหนดสถานศึกษาคือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาเป็นสถาบันทางการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่สามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ทุกด้านโดยการกำกับดูแลและประสานให้สถาบันที่ผลิตและพัฒนาครูรวมทั้งบุคคลทางการศึกษาให้มีความพร้อมเข้มแข็ง ในการเตรียมบุคคลใหม่และพัฒนาบุคคลทางการศึกษาอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีทั้งหมด 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 6 โรงเรียน จังหวัดเลย จำนวน 15 โรงเรียน และจังหวัดขอนแก่น จำนวน 23 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 44 โรงเรียน การบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคลด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป ปัจจุบันการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร รวมไปถึง การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ก็ค่อนข้างยาก ไม่สามารถจูงใจให้คนที่มีความสามารถมาสมัครเข้าทำงานได้ และปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังมีปัญหาให้ต้องแก้ไขหลายประการ เช่น ผู้บริหารในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการโรงเรียนเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่จะเป็นพระภิกษุสงฆ์ที่ยังขาดความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการโรงเรียน ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความชำนาญในปฏิบัติหน้าที่ ทำให้การพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลการบริหารงาน การผลิตสื่อต่าง ๆ รวมถึงปัญหาที่พบ ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในปัจจุบัน ที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นด้วย ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และยังมี ประสบปัญหา ด้านการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามเกณฑ์ จึงทำให้เกิดมีปัญหามากมาย ประการ เช่น ผู้บริหาร โรงเรียนต่างๆ ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการบริหารงานตามระบบขาดแผนงาน ไม่มียุทธศาสตร์เป้าหมายและหลักการ ครูผู้สอนมีวุฒิไม่ตรงกับกลุ่มสาระที่สอนและขาดความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนการผลิต สื่อการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร การวัดผล การประเมินคุณภาพภายในโดยรวม คุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันทั้งในด้านพื้นฐานของผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้เรียนและคุณภาพของปัจจัย สภาพแวดล้อมทั้งภายในและ

ภายนอก กระบวนการบริหารภายในโรงเรียน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ กลุ่มโรงเรียนทำให้คุณภาพการศึกษายังแตกต่างกันออกไปในแต่ละโรงเรียนไม่ได้มาตรฐานตามสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ฉะนั้น การนำกลยุทธ์มาช่วยในการบริหารจัดการการศึกษา จะเป็นแนวทางในการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) เพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพ เพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ และสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาในระยะยาว การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จจะต้องนำกลยุทธ์ทางการบริหารและศาสตร์สมัยใหม่เข้ามาเป็นแนวทางในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรจาก 44 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 44 รูป/คน และครูผู้สอน 271 รูป/คน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ประจำปีการศึกษา 2567 รวมจำนวน 315 รูป/คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 รูป/คน เลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนจำนวน 130 รูป/คน สุ่มอย่างง่าย ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ประจำปีการศึกษา 2567 รวมจำนวน 174 รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง (Krejcie & Morgan ๑๙๗๐)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 2 ตอน ดังนี้

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ซึ่งแนวคำถามสร้างมาจากขั้นตอนของการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1,2 และระยะ 3 โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีองค์ประกอบ คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความพึงพอใจของบุคลากร 3) คุณลักษณะของผู้เรียน 4) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 5) บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม 6)การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือ จากคณบดีครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ผ่านสำนักงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 และนำหนังสือขอความร่วมมือไปให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 โรงเรียน จำนวน 174 ฉบับ ด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม แล้วส่งคืนผู้วิจัยในเวลากำหนด ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.4 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 โรงเรียน ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 169 ชุดคิดเป็นร้อยละ 98% แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน ให้มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วดำเนินการจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.4.1 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ด้วยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบน กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2549)

ค่าเฉลี่ย

หมายถึง

4.51 – 5.00	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับมาก
2.50 – 3.50	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อย
1.00 – 1.50	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ ๑ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๗ โดยภาพรวมและรายด้าน

กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ		
1. นโยบายรัฐ	3.24	0.42	ปานกลาง	4.66	0.49	มากที่สุด	0.439	4
2. สภาพเศรษฐกิจ	3.23	0.30	ปานกลาง	4.65	0.43	มากที่สุด	0.441	3
3. สภาพสังคม	3.18	0.45	ปานกลาง	4.65	0.77	มากที่สุด	0.462	2
4. นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.11	0.32	ปานกลาง	4.74	0.59	มากที่สุด	0.526	1
โดยภาพรวม	3.19	0.37	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.468	

จากตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.467$) และรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดคือ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเป็นอันดับ 1 ($PNI_{modified} = 0.526$) รองลงมาคือ สภาพสังคม ($PNI_{modified} = 0.462$) สภาพเศรษฐกิจ (0.441) และด้านต่ำสุดคือ นโยบายรัฐ ($PNI_{modified} = 0.439$) ผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นดังนี้

1. นวัตกรรมและเทคโนโลยี (0.526)
2. สภาพสังคม (0.462)
3. สภาพเศรษฐกิจ (0.441)

4. นโยบายรัฐ (0.439)

5. อภิปรายผล

ความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน คือ ด้านความพึงพอใจของบุคลากร ที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อนเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และด้านต่ำสุดคือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ ศรีตาเดช ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การนำเสนอรูปแบบการบริหารงานที่มี ประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” สรุปผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญทางการบริหาร 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านระบบสังคม โรงเรียนในฐานะที่เป็นระบบสังคมและ เป็นระบบเปิดมีหน้าที่ 4 ประการ ได้แก่ การปรับตัว การบรรลุมิติวัตถุประสงค์การบูรณาการ และการรักษา แบบแผน 2) องค์ประกอบด้านทักษะการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีทักษะจำเป็น สำหรับการบริหารงานที่สำคัญ 9 ประการ ได้แก่ ทักษะเชิงเทคนิค ทักษะเชิงมนุษย ทักษะเชิงมนโคติ ทักษะเชิงจริยธรรม ทักษะเชิงวิชาการ ทักษะเชิงเทคโนโลยี ทักษะเชิงการวินิจฉัย ทักษะเชิงการ ติดต่อสื่อสาร และทักษะเชิงการเมือง 3) องค์ประกอบด้านหน้าที่การบริหาร หน้าที่ของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยหน้าที่ที่เป็นกระบวนการ 7 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัด องค์การ การบังคับบัญชา การนำ การประสานงาน การงบประมาณ และการควบคุม และ 4) องค์ประกอบด้านบทบาทการบริหาร ประกอบด้วย 13 บทบาทย่อย โดยจัดกลุ่มได้ 3 กลุ่ม บทบาทหลัก ดังนี้ 1) กลุ่มบทบาทเชิงสัมพันธ์บุคคล ประกอบด้วย บทบาทเป็นสัญลักษณ์ ขององค์การ บทบาทเป็นผู้นำ องค์การ บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ และบทบาทเป็นผู้สร้าง ทีมงาน 2) บทบาทเชิงสารสนเทศ ประกอบด้วย บทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล บทบาทเป็นผู้เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร บทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ และบทบาทเป็นผู้นิเทศงาน 3) กลุ่มบทบาทเชิงตัดสินใจ ประกอบด้วย บทบาทเป็นผู้ประกอบการ บทบาทเป็นผู้จัดสิ่งก่อควน บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา บทบาทเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร และ บทบาทเป็นผู้เจรจาต่อรอง งานวิจัยนี้มีประเด็นสำคัญที่เป็น ประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ระบบสังคม ทักษะการบริหาร หน้าที่การบริหาร และ บทบาทการบริหาร

6. สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ผู้บริหารสำนักงานเขตการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานำข้อมูลความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ไปกำหนดเป็นนโยบาย สร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียน
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อไป
- 2) ควรศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนพระปริยัติธรรมกับโรงเรียนสามัญ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากร

เอกสารอ้างอิง

- คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. (2557). โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่9). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาปัญญา ปณาสิริ ลักษณะจันทร์. (2557). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2. (2557). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาปริญญาภัสตร์ รุจิธมโม ทองมา. (2559). กลยุทธ์การบริหารจัดการการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ไทย. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (2567). ออนไลน์. แหล่งที่มา : www.ratchakitcha.soc.go.th > DATA > PDF 5 ธันวาคม 2567.
- มณฑริกา วิฑูรชาติ. (2551). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

- โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. (2565). รายงานประจำปี 2561. อ้างใน พระครูวินัยธรสุวรรณ สุวรรณโณเรืองเดช และวิเชียร รุ้อยินยง. “แนวทางการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์. 4(2). 5-9.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2555). การบริหารเชิงกลยุทธ์และกรณีศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: Diamond in Business World.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2562). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2560). อ้างใน พระครูปริยัติปัญญธรร ปรีดีปญฺญธโร. รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร. 8(2). 111-115.
- สำนักเขตการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 7. (2566). ประวัติความเป็นมา. ออนไลน์. แหล่งที่มา : <http://www.debseven.org/oldpageweb.html> 15 มกราคม 2564.
- Daly Richard E.. (1981). A Causal Analysis of Satisfaction Performance work Environment and Leadership in Selected Secondary Schools. Dayton:ERIC Document Reproduction Service.